

ReaderWorks

Standard

VERSURI

I.L. CARAGIALE

CASETA TEHNICĂ

Editori:

Remus Cernea

remuscernea@xnet.ro

Gabriela Bagrinovschi

ella@topmail.ro

Cătălin Teniță

noesis@xnet.ro

Corectură:

Adina Bolboceanu

© Societatea Culturală Noesis

Societatea Culturală Noesis

Tel: 240.53.80; 091.982.056

info@caragiale.net

www.caragiale.net

www.noesis.ro

SONET

*D-lui Agostino Mazzoli, bariton absolut,
cu ocaziunea beneficiului său
în opera Ernani*

Ești rege, și, pe tronul-ți, în plină strălucire
Apari ca totdeauna, și gât-a ne-ncânta;
Supușii te salută, zicându-ți în unire:
Talentul e coroana ce sta pe fruntea ta!

E sărbătoare astăzi, splendidă sărbătoare.
Mai mult ca totdeauna supușii-ți sunt
fidei.
Coroana-ți, astă-seară, e mai
strălucitoare.
O! niciodată, rege, nu vei afla rebeli.

Da: regii-și pierd mărirea. În piepturi astăzi
bate
Dorința cea sublimă de sacra libertate.
Urăște lumea sceptrul. A fi supus e trist!

Decât să servi un rege, durere nu-i mai
mare,
Dar... lumea se supune, c-o nobilă-avântare,
Când sceptrul este arta și regele artist.

ȘARLA ȘI CIOBANII

(Poveste)

Acum vro șapte sau opt ani,
Niște ciobani
Căutau să pripășească
Un dulău, ca să păzească
Pe oi
De lupi. - Vai de noi!
Vor zice-ndată unii liberi-cugetători:
N-are să vie-o vreme
Când oile să n-aibă de lupi a se mai teme?
Zău, după mine, de multe ori
Cugetătorii-liberi sunt
Ființe prea ciudate;
O clipă nu te lasă s-ai parte de cuvânt.
Să n-apuci, din păcate,
Să-ncepi cu dănșii vorba, c-apoi să te mai ții
Sute și mii
De cugetări înalte și reflectări profunde
De mult rabd, îns-acuma voiesc a le răspunde
Da, domnii mei,
Cu prea mare dreptate
Aveți cuvinte de pietate
Pentru miei...
Sau oi... dar, docamdată,
Liberi-cugetători,
Ascultați povestea cu ciobanii; ori...
Eu voi tăcea ca să v-ascult.
Nu zău! îmi place foarte mult
S-aud palavre lungi și late,
Și despre-aceasta probe pot da necontestate:
La Cameră sunt nelipsit.
Și, la tot ce s-a vorbit
În Atheneu
Eu
Am fost cel mai fidel dintre auditori.
Fac haz pe oratori...

Dar... să lăsăm acestea,
Și povestea
Începută să urmăm:
Ciobanii noștri, așadară,
Plecară
Dulăul să-și găsească.
Umblară cât umblară
Și detere-n sfârșit
D-o javră jigărită,
De foame leșinată, cu părul năpârlit.
Cum îi văzu,
Potaia-afurisită
Își puse coada-ntre picioare, făcu trei tumble
și-ncepu
Să se tăvălească,
Să se lingusească,
Să chelălăiască,
Ca toți câinii nemțești
Când, leșinați de foame, doresc să-i
miluiești.
Li se făcură milă de șarlă: o chemară,
Șarla-i urmă,
Și-astfel cu toți plecară.
O duseră la stână și șarl-aci jură
Pe lege. - Cum se poate?
Dar șarlele n-au lege, ș-ar fi de necrezut,
Veți zice; fugi d-acolo! - Știu bine-aceste
toate,
Dar iacă s-a putut!
Șarla jură pe lege, onoare, conștiință,
Nu râdeți de,... să fie un câine de credință.

UNUI POETASTRU

- Tânărul X... are darul
D-a scrie-n poezie.
- Dar... carte ceva știe?...
- A-nvățat abecedarul!

UNUI AMIC ÎNECAT ÎN DATORII

Ești mâncat de cămătari,
Cum e lemnul vechi de cari
Și țara de prinți coțcari!...

SONET

Unui cavaler de industrie

Fals, malonest, venale, hidos ești, cavalerie!
Prea bine ți-au zis unii *Coțcar Coțcarovici*;
Figura ta, ce-nspiră dizgust și desplăcere,
Impertinintă, vilă, tot palme parcă cere:
Cum dracul fruntea-n lume cutezi să mai
rădici?

Vestitele-ți scandaluri azi nu mai sunt
mistere.
De când, ca paraziții, te-ai pripășit p-aici,
Nu vezi, când vrei prin lume și tu ceva să zici,
Cum fug toți d-ale tale cuvinte delete-re?

În loc să-ți vezi rușinea, stigmatizat cum ești,
Și, dându-te căinței, să plângi și, de durere,
Să-ți dai în piept cu pumnul, ai cutezat,
mizere
P-o pată de nimica, să-njuri pe cei onești...

Fals, malonest, venale, hidos ești, cavalerie!

ELEGIE

Sărac, fără putere,
În lume sunt ursit
Prin valuri de durere
Să trec neconținut

Am suflet... dar suspine
Printr-însul trec mereu,
Precum trece prin vine
Al morții fior greu;

Căci el dacă iubește
Un dulce nenufar,
Iubirea-i se umbrește
De un dispreț amar!

În van vreau prin iubire
Fericire să mă fac:
Vai! nu e fericire
Aici pentru sărac!...

O zi n-avui senină
În care să trăiesc;
Viața-mi azi declină,
Ca floarea mă pălesc!

Durerea mi-este mare,
Profund e al meu dor!...
O! lacrimi amare,
Grăbiți! căci voi să mor!

VERSURI

Amicului C. D.

Ce-mi spui de poezie, d-acea chimeră
tristă,
Când lumea d-astăzi, rece și materialistă,
Își râde de chimere și de puterea lor?
Credințele d-acuma condamnă poezia
Ca rățacirea, crima, păcatul, erezia
Ce merită să poarte disprețul tuturor.

Ascultă-mă și crede: de vei simți vrodată
Că pieptul tău nutrește scânteia cea sacrată,
Să știi că mizerabil vei trece pe pământ;
În timpurile noastre, decât să cânti, mai bine
De pietre sparge-ți lira ș-apoi sufocă-n tine
Fugoasa-ți inspirație și-al tău nebun avânt.

De-acum, stăi noaptea singur, citește,
studiază,
Și de veghiare palid, mereu, mereu veghează,
Plecat pe cărți bătrâne consumă-ți anii toți,
Sacrifică-ți vederea, cătând fără-ncetare
Ca să găsești ideea funestă pentru care
S-alerge-n valuri sute de mii de sacerdoți;

Obiectul ei să fie, desigur, omenirea,
Iar scopul, abrutirea, mizeria, tâmpirea!
— Acolo sacerdoții cu toți vor aținti. —
Ideea ta pământul în lung și-n lat să-ncingă,
Prin vorbă sau prin spadă, cu-ncetul ea s-atingă
Și polul miazănoapte și polul miazăzi.

Sau, nu! Muncește-ți mintea, gândește-te,
combină,
Inventă-o monstruoasă, teribilă mașină,
Concepere fatală, ce, demn-a se chema
Flagelul omenirii, pornind într-o clipire,

Ca fulgerul, turbată și numai c-o lovire
Armate formidabili să poată sfârâma.

Atunci tiranii lumii, văzând a ta lucrare,
Vor alerga cu toții să-ți dea, prin admirare,
Averi, măririi și nume, s-ajungi nemuritor:
Iar biete popoare, nenumărabili brute,
Tâmpite d-o nedemnă și lungă servitute,
Te vor mări, fii sigur, ca și tiranii lor.

Adesea mă concentru și cuget cum, odată,
În Grecia, mulțimea, de cântu-ți fărmeacă,
Tăcută, strânsă-n juru-ți, Omere, te-asculta
Așa, bătrân rapsode!... Și te numea Poetul,

Căci între toți mortali^[i] tu posedai
secretul
Cum se-nstrunează lira, cum trebui a
cânta.

Erai bătrân, dar mândru; pe fruntea ta senină
Lucea-n splendoarea toată scânteia cea divină
Ce zeii, spre-a lor fală, voiseră să-ți dea.
Umblai după-ntâmplare, și numai a ta muză
Și cultul ce-ți dau grecii le-aveai drept
călăuză:
Orb, tu nu vedeai lumea, dar lumea te vedea.

Rapsode, vino și-astăzi, și, de mai poți, te-
nspiră,
Te-ncearcă să mai farmeci mulțimea cu-a ta
liră
Și cu scânteia sacră ce-aveai pe fruntea ta
Dac-ai trăi, desigur, ți-ai renega și muza,
Și geniul, și lira, și mută ți-ar fi buza;
Mânia lui Achile mă jur de-ai mai cânta.

Căci de cumva, bătrâne, nevrând să știi de
lume,

Cântând, ai vrea și-acuma să sapi frumosu-ți
nume
Pe-a timpilor eternă columnă de granit,
Amar ți-ar fi plătită sublima nebunie:
Mulțimea, fără milă, ți-ar zice-n ironie
Și fără să te-asculte: “Sărmanul e smintit!”

Și chiar dacă p-alocuri, prin lungă căutare,
S-ar mai găsi ființe ce sacra ta cântare
Ar mai putea-nțelege și-ar mai putea
simți,
Invidia nedemnă, barbară și perfidă,
Ori ignoranța crudă, profană și stupidă
— Virtuțile moderne — pe loc te-ar
amuți.

Ce-mi spui de poezie, de-acea chimeră
tristă,
Când lumea d-astăzi, rece și materialistă,
Își râde de chimere și de puterea lor?
Credințele d-acuma condamnă poezia
Ca rătăcirea, crima, păcatul, erezia
Ce merită să poarte disprețul tuturilor.

JALBA HOȚILOR DIN ÎNCHISORI

Dați-ne drumul din pușcărie,
Dați-ne posturi,
Cu bune rosturi,
Dați-ne voie la tâlhărie,
C-a sta în lanțuri
Când alții danțuri
Trag fără frică sus la putere,
Și când ei fură
Fără măsură,
E anarhie!... însă... tăcere:
Ei au putere!...

*

Dați-ne drumul, căci, cum se poate

Noi în catene^[ii],
Pe când în pene
Dânșii se umflă, și peste gloate
Pun pungășeala
Și târnuiala?...
Noi stăm la umbră pentru nimica
Și... dânșii fură
Fără măsură
Și, ei sunt liberi!... Nu cunosc frica,
Nu e nimica!...

*

Dați-ne drumul: e nedreptate
În pușcărie
Ca să ne ție
Colegii noștri! Oh! ce păcate!...
A noastră școală
A rămas goală,
Căci toți elevii au chilipire,
Au berechete,
Grase bugete...
Iar noi, acilea în amortire
Stăm în lihnire!...

*

Dați-ne drumul! fără zăbavă!
Dați-ne posturi
Cu bune rosturi,
Dați-ne totul: fiți de ispravă!
La tâlhărie
Țara să fie
Pe mâna noastră a tuturor,
Iar nu voi care
Ați făcut stare

S-o smulgeți singuri ca din topor!...
Dați-ne drumul cu mare zor!...

SONET

Contimpuranilor mei

Fără de graiuri gure și ochi făr' de priviri,
Făr' de mișcare forme, și încă, vai! ce este
Mai sec în astă lume și mai nemernic,
țeste
Făr' de gândiri și inimi lipsite de simțiri!

Așa ne pomenirăm, dodată, fără veste,
Trecând p-aci, prin jocul capricioasei firi.
Bizar! Ființe fără ființă, trecem peste
Pocitul vis al unei smintite-nchipuiri

În vreme de-njosire, în tină și din tină,
Ne căpătarăm locul l-a soarelui lumină;
Zadarnic ne născurăm și făr' să trebuim!

Păsemne-așa ne scrise pustia de ursită:
Păcum ne fuse vremea meschină ș-
umilită,
Meschini și mediocri să fim și să murim!

MANDATUL

(Acrostih)

Mandatul este visul,
Un vis realizat,
Când fără-ntârziere
Îl iei și l-ai scontat.

Atunci de bucurie
Să joci, să câști te-apuci,
Și ca să fii mai comod,
Te lași numa-n papuci.

Nimica nu te doare,
Și totul meprizezi ^[iii] ,
Căci posedezi mandatul
Și mergi ca să-l scontezi.

Da! da! el să trăiască!
Sau daca nu, murim;
Căci fără dânsul oare
Putem noi să trăim?

Amor și fericire
Le ai în buzunar,
Când ți-ai scontat mandatul,
Și nu mai ai habar.

Tutunul abundează,
Țigări de *Bektemis* –
O! te realizează
Mai iute, dulce vis!

Unică consolare!
O! Preaiubit mandat,
De tine toți slujbașii
Viața ne-am legat!

La minister cu toții,
Mandatul să luăm,
Să ni-l scontăm degrabă,
Și-apoi... să ne-mbătăm!!!

IARNA

Negreșit că, sus în ceruri
Soarele fiind aprins,
Nu se simte frigul, gerul
Care astăzi ne-a cuprins.

Negreșit! Focul din soare
Nu-l plătește Dumnezeu,
Însă noi plătim, sârmanii,
Lemne și cărbuni mereu.

Doamne, de-ai veni-ntr-o noapte
Pe pământul înghețat
Ca să vezi cât e de jalnic
Să tot tremuri nencetat,

Tu, care-ți iubești făptura,
N-ai mai zice un cuvânt
Și-ai opri crivățul aspru
Să mai sufle pe pământ!

COCHETĂRIE

I-am dat drumul de la moarte
Și, mă rog, priviți la el –
Fluture-ușurel la fizic,
La moral mai ușurel!

Stă... Nu pleacă... Cum să plece?
S-a zbatut, e șifonat:

Cum să ias-un june-n lume [\[iv\]](#)
Negătit, nepieptănat?

Uite-l cum se dichisește,
Cu ce grije se pudrează,
Fulgii tineri din bărbie,
Fir cu fi cum și-i frizează!

Stă să-și facă toaleta
Coconașu ! –n loc să zboare...
Ce ți-e cu cochetăria
La ființele ușoare!

EPIGRAMĂ

Unui senator
Cănit? Și crezi că ăsta-i chipul
Să-ntinerești în adevăr?...
Ca Venerii să fii discipul
Mai va ceva pe lângă păr!

DOI ACADEMICI

Istorică pereche –
Aşa prieteni, zic şi eu!
Ce legătură veche!

Ureche^[v]___jură-ntr-un Hăsdeu,
Hăsdeu într-o ureche!

PAROL DONER ^[vi]

Sfat... Ileana, ce de-o vreme
S-a-nălțat spălătoreasă,
Stă la vorbă cu Dumitru
Ce-a ajuns fecior în casă.

„Mă Dumitre, ian ascultă,
Mă gândesc întotdeauna
Ce-i *parol doner* aceea
Ce și-o spun boierii-ntr-una?”

„De, Ileano, e o vorbă
Nici de bine, nici de hulă,
Cum ar fi la noi, de pildă...
Cum să zic...? Astă căciulă!”

UNEI COPILE

Madrigal

Când erai micuță-n școală,
Mi-era drag să fiu școlar.
Azi, când tobă ești de carte,
Azi m-aș prinde toboșar!

NEA ISTRATE

- Bună ziua, nea Istrate.
- Se-nvârtește masa, frate.
- Nea Istrate, tu ești surd.
- Am vorbit ieri cu un cârd.
- Nea Istrate, ori ești beat?
- Mi-a răspuns cum l-am chemat.
- Nea Istrate, ce vorbești?
- Cum îi chemi, răspuns primești.

EXCELSIOR^[vii]

Dedicată ilustrului autor al sublimului hop:

*SIC COGITO, Domniei-sale Domnului B. P. HĂSDEU,
Prezidentul Consiliului de Administrație al Primei Societăți
[sic] Spiritiste Române*

Precum suav-aromă
a florilor plăpânde

De zefir se ridică,
se-nalță și se-ntinde
Pe ape și câmpii;
Precum raza de soare
prin spațiuni străbate
Și duce-a ei lumină
pe globuri depărtate
L-a sferelor copii,

Astfel acum în ceruri
creștina voastră rugă
A străbătut ca raza
cu-a fulgerului fugă
L-al lumii creator,
Și spiritele bune
l-a lui sfinte picioare
Prea bucuros supus-au
pioasa adorare
De voi făcută-n zori.

Atuncea, stând în tronu-i
puterea cea divină
Căreia și Archangheli
și Serafimi se-nchină,
Noi ruga oferim...
Tăcerea este mare,
sublimă sărbătoare!

Puternicul părinte
va face-ncoronare
Preasfântului Efrim!

Tăcerea Christ o rupe
cu-accentele-i divine;
El binecuvântează
p-Efrim care ne vine
În misii pe pământ,
Și-i zice: «Mergi acum,
cu sfânta armonie
Ridică și îndreaptă
căzuta Românie
Prin șapcă și cuvânt!»

Sfântul Efrim purcede,
cu șapca de rigoare,
În țara românească
el vine să doboare
Al viciilor zbor.
Iubirea și dreptatea
el vrea să stabilească,
În inima umană,
el vine să-ntărească
Speranța-n viitor!

La București sosește,
Speranță-i iese-n cale,
Strigându-i vesel: "*Nihil
sine Hasdeo! Vale!*
Iubitule Efrim!

Ce vrei tu? vrei diurnă?
vrei două lefuri bune?
Inspectorate? premii?
și misii? ce vrei? spune!
Ce vrei - îți oferim!”

Efrim, d-emoțiune,
nimic alt nu mai poate
Speranții să răspună,
decât: “Le vreau pe toate!”
...Pe toate le și are...

Și-așa, trimisul nobil
al lui Christos, Efrim,
S-a rencarnat pe lume.
Toți strigă: “Aferim,
Efrim! și la mai mare!”

PAROL DONER⁴

Sfat... Ileana, ce de-o vreme
S-a-nălțat spălătoreasă,
Stă la vorbă cu Dumitru
Ce-a ajuns fecior în casă.

„Mă Dumitre, ian ascultă,
Mă gândesc întotdeauna
Ce-i *parol doner* aceea
Ce și-o spun boierii-ntr-una?”

„De, Ileano, e o vorbă
Nici de bine, nici de hulă,
Cum ar fi la noi, de pildă...
Cum să zic...? Astă căciulă!”

UNEI COPILE

Madrigal

Când erai micuță-n școală,
Mi-era drag să fiu școlar.
Azi, când tobă ești de carte,
Azi m-aș prinde toboșar!

NEA ISTRATE

- Bună ziua, nea Istrate.
- Se-nvârtește masa, frate.
- Nea Istrate, tu ești surd.
- Am vorbit ieri cu un cârd.
- Nea Istrate, ori ești beat?
- Mi-a răspuns cum l-am chemat.
- Nea Istrate, ce vorbești?
- Cum îi chemi, răspuns primești.

MAGNUM MOPHTOLOGICUM

Un împărat își puse-n gând
Să facă-o mare carte,
În care vorbele pe rând
Să aibă toate parte.

Voia un falnic monument,
Un *magnum* oarecare...
Atunci chemă pe un bătrân,
Limbistul cel mai mare —

Un om ce știe pe de rost
Nu numai ce-i pe lume,
Ci câte se petrec și-n cer
Din fir în păr anume —

Și-i zise: “Știu, de istorie
De mult că te-ai lăsat
Și că d-acuma numai limbii
Pe brânci te-ai consacrat...”

Fă-mi dar și mie ce te rog,
Te voi plăti cu aur,
Posterității să lăsăm
Un *magnum*, un tezaur.”

“Prea bucuros, măria-ta,
Primesc ce-ați poruncit,
Și, ca să dau dovezi de limbă,
Mă simt prea fericit.”

Și s-a pornit bătrânul-atunci
La lucru cu ardoare...
Dar, vai! păcat! s-a-nțepenit
Cu limba în *a* mare.

Oricum, noroc că-i spiritist —
Lucrarea lui înaltă,

Speranță-avem: o va sfârși
Din lumea ceealaltă...

ION PROSTUL

Era pe vremea când purtau
cocoanele niște turnùri^[viii]
Ș-un malacof^[ix] piramidal
și alte multe umpluturi...

Ion Ciortei, un Țopârlan,
un românaș de viță veche,
Purtând suman, purtând ițari
și-o ȧurcănească pe ureche,
A fost luat la militari...
da-n loc să dea de greu și el
Ion ajunse vistavoi,
la domnul colonel.

Băiat voinic, făcea de toate:
era rândaș, spălătoreasă,
Și vizitiu și bucătar,
și sofragiu și fată-n casă.

Ion putea fi orișice,
mă rog, și doică-ar fi putut;
Dar moașa casii l-a aflat
că are laptele bătut.

Așa, Ion cu colonelul
lucra-ntr-o seară la grăpat,
Când iată doamna înfoiată
sus în balcon s-a arătat.

Ion numaidecât se-ntoarse
și se opri pe gânduri dus,
Uitându-se plin de mirare
la malacof în sus.

Dom'colonelul îl întreabă:

“Ce te-ai holbat așa, țigane?”
“Mă mir, trăiți, don' coronel,
mă mir de ce văz la cocoane:

Cu malacofu-așa umflat
cum poți s-o pupi? că nu se poate
Nici să te-apropii.” “Măi ce prost!
Când vreau s-o pup, și-l scoate.”
“Și-l scoate? a răspuns Ion;
așa ți-e vorba?... A-o-leu!
Așa, trăiți, don' coronel...
Așa... o pup și eu!”

ERATO, SCAPĂ-MĂ!

Terzine acrobatiste-simboliste

Icoană din ramă,
Când glasu-mi te cheamă,
Tu vino și ia-mă.

Ah! și bine mi-i!
Căci la tine mi-i
Dorul inemii...

Gândurile-o dor
De scumpu-i odor:
Mai las-o! o, dor!

Ca pe calde azimi,
Vino să te razimi,
Mintea luminează-mi.

Dorurilor zi-le:
Sunteți niște-azile
Unor sfinte zile!

Vino, adorato,
Fericirea arat-o...
Scapă-mă, Erato!

PE OCEANUL VREMII

Rime de lux ^[x]

Un an, de când cu tine pe-al vremii *ocean*
Plutind, viața-mi pare un cântec... *O, ce an!*
Ce an de fericire! Și noi *ce putem oare?*
Să-l pironim?! ... În vremuri *reîncepute*
moare,
Și moartea-i ca calăul, de bine *ne desparte!*
O, timp, Saturn! te-ndură, și ține-ne *des*
parte!
Rentinerește visul, iubirea noastră *mare-*
Un vas sub cer albastru și pe-o *albastră mare!*
Atâtea calde inimi *ăst an trecu legând,*
Că parcă văd pe-același *amant reculegând,*
Fugind de-a lungul vremii, *pribagă,*
Messalina!

Ce-mi pasă că la urmă mă *bagă messa* ^[xi]
Lina?
Amici! Ș-a voastre bunuri pe veci *perdute vi-s,*
Când ziceți: “Taci, Chimeră, că nu *sper! du-te*
vis!”

SUVERAN ȘI CURTEZAN

Satiră democratică

Un împărat odinioară - și suveranii-s muritori! –

Avea din fire slăbiciunea că strănuta prea deseori.

Acest cusur, la urma urmii, de-i căuta, nu-i vreun păcat,

Dar sunt cusururi populare ce nu merg la un împărat.

Ce leacuri nu-ntrebuințase! ce rugăciuni la Dumnezeu,

Protector tronurilor! - geaba: sărmanul strănuta mereu!

Un curtezan intim l-întreabă: “De ce ești tot posomorât

Și tot mâhnit, mărite doamne?” “Nu știi cât sunt de amărât!

Strănutul meu leac nu găsește; vai! mă sfiesc, nu pot să ies,

La Cameră, Senat, paradă: se simte că strănut prea des.

Din pricina strănutăturii eu sunt un prinț nenorocit”

“De ce, măria-ta?” întreabă curteanul său cel favorit.

“Cum? nu-nțelegi?” “Da, însă, sire, ori să strănuți, ori ce să faci,

La toți măria-ta, ca mie, la toți miroase-a odagaci!”

CAMELEON-FEMEIE

Sonet colorist ^[xii]

Icoană *străvezie*, în cadrul *sumbru*-al vieții,
Cu părul ei *sur-galben*, cu ochi *închis-*
albaștri,
Sclipi deodată *clară*, vis *roz* al tinereții,
Cum în *obscure-azururi* apar, pribegi, *blonzi*
astri.

O *văz* fugând prin codrul cel *verde*-ntre
jugastri —
Era Erato *albă* *iluminând* poeții. —
De-a ei *priviri focoase* ar fi *roșit* sihastrii
Păliți, chlorotici, vineți de greul bătrâneții.

Purta bacanta-mi *nuferi, bujori* și
violete,
Învesmântată magic în *daurite* plete
Și-n *vării polichrome* bibiluri și
altițe...
Îmi arunca *pupila-i* *divine curcubeie*;
Dar eu, nebun! zic: “*Spectru! Cameleon-*
femeie!
Fugi! sufletul ți-e *negru* și mațele *pestrițe!*”

MOARTĂ!...

Baladă

Danga-langa, sună clopot...
O îngroapă pe-o regină
Dintr-o nobilă tulpină...

Cine vine iute-n tropot?
Danga-langa, sună clopot.

La sicriu *el* se așează:
“O! mai zi-mi o vorbă numa!
Ah viața e ca spuma
Ce o clip-abia durează...”
La sicriu *el* se așează.

Ea... stă, mută, nemișcată...
El... o plânge scrâșnitor...
E pierdut nebunu-amor!
Ochii ei la el nu cată...
Ea stă mută nemișcată.

În castelul cel cernit,
Plâng și zidurile mute,
Se bocesc pietre tăcute...
E un plânset nesfârșit
În castelul cel cernit.

Picură din ceară picuri...
Plâng și jalnicele torțe,
El e istovit de forțe...
Zile! nopți! timp! ce nimicuri!
Picură din ceară picuri!

“O! te-ndură, Doamne sfinte! ...
Poate-n lume să trăiască
Un viermuș clocit în iască.
Și ea nu?... crude părinte!
O! te-ndură, Doamne sfinte!”

Un episcop psalmodie
Lângă capul junei fete
Adornat în blonde plete...
Ah! ce crudă parodie!
Un episcop psalmodie...

“Ah! te blestem, provedință!
Doamne! crud îngrozitor!...
Mi-ai răpit al meu amor...
Mi-ai distrus a mea credință:
Ah! te blestem, provedință!

Stinsă-i scumpa ei viață
Și nimic n-o mai învie...
“Unde-i Dumnezeu?... Să vie!
Să-l stupeșc eu drept în față:
Stinsă-i scumpa ei viața!”

“Valet, bocet... inutile!
Ea e moartă... Lacrimi multe
Moartea nu vrea să le-asculte:
Blestemi în zadar, copile!
Valet, bocet... inutile!”

*

Au venit ca s-o ridice...
“Ah! mai stați! e prea degrabă!
Unde-o duceți?” el întreabă.
“Locu-i nu mai e aice:
Au venit ca s-o ridice!”

“S-o ridice?... nu se poate!
(Strigă el, nebun, pierdut)
Sunt aici!... Voi... n-ați știut?
Piară lumea! piară toate! ...
S-o ridice?... nu se poate!

Îmi bat joc de Dumnezeu
Și nu-l las să mi-o răpească!
Dânsa trebui să trăiască!

Să trăiască! da! vreau eu!...
Îmi bat joc de Dumnezeu!”

“E nebun! prelatul zice,
Luând ochii de pe carte;
Dați nebunul într-o parte,
Iar pe ea să mi-o ridice...
E nebun!” prelatul zice;

Și groparii o ridică.
El tot plânge, plânge, plânge.
Buza-și mușcă pîn' la sânge,
Un cuvânt făr' să mai zică...
Și... groparii o ridică.

*

Danga-langa, langa-danga!...
...S-a sfârșit! Convoiul pleacă.
O! viață!... lume!... Dacă
Langa-danga, danga-langa...
El își vâră-n pieptu-i spanga!

CRITICILOR MEI

Sonet olimpien simbolist

Indignatio facit^[xiii]...

De critică mi-e scârbă! Cunosce simbolul
vorbiei.

Posteritatea dreaptă mă judece ş-acuze!

Surâsul să se stingă pe veştedele buze:

N-aud acorduri surzii, nu văd scânteia orbii!

Eu singur!... ş-apoi corul întreg de nouă
muze!

Cu glasul invidiei să croncănească
corbiei,

Eu am să strig, felibru trufaş, *urbi et*

orbi^[xiv]

A voastră larmă poate d-abia să mă
amuze!

Mă duc în mantia-mi largă înfăşurat ca Dante:

Când tactu-l bate-Apollo, maestrul meu
divin,

Viaţa-i simfonie, amorul - sfânt andante...

Eu cânt! Ce-mi pasă mie! Nu ştiu de unde
vin,

Nici unde merg: traduc doar-un cântec din
senin

În rime simboliste şi abracadabranţe!

AMIAZA MAURA

Simbolistă-orientală

În aer e lene... Amiază de vară.
pâclă greoaie de plină Sahară.
Ca tigru-ntre două tigrese rivale,
Ce scuiță de turbă și sânge și bale,
Ahmet stă-ntre două geloase neveste:
Fatmè - o minune, Biulbiul - o poveste!
Biulbiul este blondă, Fatmè este brună;
O patimă oarbă și alta nebună.
Ahmet simte bine că fierbe în ele
O ură cumplită, o ură de-acele

Ce lasă din treacăt în neagra lor cale
Ruine și sânge și moarte și jale.
Sunt două extreme, sunt două-antiteze...
Pornirea vrăjmașe, el vrea s-o calmeze:
"Pe-Allah strălucitul! pe sântul profet!
Pe stele și lună! (răcnește Ahmet
Ș-apucă hangerul) Fatmè! un ciubuc!
Mergi!"
"Nu vreau!!"
«Zic: du-te!!»
"Stăpâne... mă duc!"
...Fatmè se supune și pleacă fierbând,
Cu zâmbet pe buze, cu blestem în gând...
Fatmè e departe... Emirul Ahmet
Cu blonda Biulbiula vorbește-n secret!

*

În aer e lene... Amiază de vară...
E pâclă greoaie de plină Sahară.
Biulbiul doarme-acuma deplin liniștită.
Fatmè se întoarce... Figura-i, pălită
De focul ce-o arde, cu jale zâmbește.
Ahmet ia ciubucul și țintă-o privește.
"... Nebuno - el zice - te-apropie bine:
Cât n-ai fost aicea vorbii tot de tine..."
"Știu... Doarme acum potrivnica mea:

Stăpâne, vorbește-mi și mie de ea!”

Biulbiul doarme dusă... Emirul Ahmet
Cu bruna Fatmèa vorbește-n secret...
Și bruna, la rându-i, de vorbă sătulă,
Adoarme alături cu blonda Biulbiulă.
Emirul de vorbă și dânsu-i sătul –
De-o parte-i Fatmèa, de alta-i Biulbiul.
Ca tigrul-ntre două tigrese rivale
Ce dorm obosite, zdrobite de șale,
Adoarme-ntre două domoale neveste:
Fatmè - o minune, Biulbiul - o poveste...
... Și-n aer e lene... Amiază de vară...
E pâclă greoaie de plină Sahară!

MOARTEA PROTESTANTULUI

Baladă

Cunigunda e geloasă:
Eginhardt întârziează –
Iată-a dimineții rază...
Ce senină și frumoasă!

Un cal roib în vale paște,
Este calul favorit,
Deșelat și obosit –
Ce idee neagră naște!?

Cunigunda e femeie –
Ah! ce gând îngrozitor!...
Vrun catolic?... Un omor?...
Un duel?... A! ce idee!

Ea scoboară trepte-trepte,
Dusă de-un funebru gând
Și pe Dumnezeu rugând:
„Doamne sfinte! Doamne drepte!”

Din donjon până-n devale
E o cale-atât de lungă!...
Când, sărmana! O s-ajungă
Ținta pasurilor sale?

A sosit acum la poartă:
„Hai! deschide! nu mă ține!”
Poarta scârțâie-n țâțâne –
A ieșit... A! crudă soartă!

Iată calul... *Unde-i dânsul?*...
E lungit mai la o parte:
Moartea! moartea îi desparte...
Și, gândind, o umflă plânsul.

„Eginhardt al meu! viteze!

Dacă tu ești mort – vorbește!
Inima mi se topește...
Poate-a ta să mă trădeze?”

Plânge Cunigunda vașnic
Și-l mângâie pe viteaz
Și-l sărută pe obraz,
Când, deodată, strigă strașnic

Eginhardt cel elegant:
„*Noch a' Krieg'l, repetir:*
Aber nicht vo Bragadir!

...*Luther!!... Ich bin protestant!*” [xv]

EROS

E primăvară... Sus pe Atlas,
între pământ și luna plină,
Fug nouri străvezii la vale
cernând ușor o bură fină...
Un leopard adult simțește
deodată-n sânu-i o văpaie!
Din creștet până-n vârful coadiei,
în creiere și-n măruntaie,
Îl furcă un neastâmpăr
nesuferit și nențeles...
Din nările lui dilatate,
suflări adânci și grele ies;
Din ochii-i injectați de sânge,
îi pică lacrimi fierbinți:
El ghearele-și înfige-n carne,
scrâșnește crunt ieșit din minți,
Se zvârcolește-n salturi stranii...
răcnește covârșit de chin –
Îi crapă pieptul sub lucrarea
nemilostivului venin...
Ridică botu-n sus să soarbă
răcoarea nopții cu putere
Și vede-n călătorii nouri
un cârd de tinere pantere.

*

S-au dus și nouri și luna -
- pe Atlas soarele e sus -
Acu... bolnavul de az-noapte
lâng-o panteră doarme dus. Da! da! in

[xvi]
cauda venenum -
ilustrul Darwin bine-a spus!

DA... NEBUN!

Desprețuiesc onori, avere;
De slavă m-am hrănit destul!
Alt orizont privirea-mi cere:
De-așa nimicuri sunt sătul!

Să nu-mi azvârle-atotputinții
Nici o favoare... Nu! n-o vreau!
Am o comoară-n fundul minții;
De-ajuns îmi sunt acum eu!

Trec astăzi ignorat prin lume,
Dar, trainic, las în viitor
Un semn, o glorie, un nume
Acestui imbecil popor!

Să lingușesc telurici patemi?
Reptilă eu?... Prea mândru sunt!...

Apollo calea demnă-arate-mi
Pe-acest tâmpit, senil pământ.

Mulțime brută și ingrată!
Cu-a mea cântare nu putui
În viață-mi să te mișc o dată...
Și-odat'... o să-mi ridici statui.

“A! ești nebun!” mi-au zis mișei.
“Da, sunt nebun!” răspuns-am eu...
Ca voi strigau și fariseii
Crucificând un Dumnezeu!

Tenebre fără fund mă-nghită,
De-oi face din divina harfă
O palidă prostituată
Și din cântarea mea o marfă!

Pe coardele acestei lire,

Voi întona un cânt sublim:
Poet sunt! nu voi umilire...
Poeții... nu ne umilim!

DISCREȚIE

Nu vreau să știi că te iubesc;
Voi suferi tăcut, discret –
Cochetele desprețuiesc
Pe-un franc poet!

Da-n veci închipuirea ta
Din sufletul meu n-o să moară,
Și niminui n-oi arăta
A mea comoară...

Căci te iubesc, deși nu-ți spun:
Nu! n-ai s-o afli niciodată...
Și arz de dorul tău nebun,
Mult adorată;

Dar tac, nu-ți spun că te iubesc:
Știu bine că pe-un franc poet
Cochetele-l desprețuiesc...
Tac – sunt discret!

THALASA

Arama rânjitoare a lunii sparge norii,
O voce străvezie răsună-n minaret,
În umbra pimentată palpită sicomorii,
Cu brațul peste mare adoarme un poet.

Potasice principii lovind topuzu-i gol,
Cu tensiuni rezolvă contactul noțiunii,
Cuprins de-o împietrire de antic discipol
Ridică fruntea-i cheală spre clarul disc al lunii.

E Thalasa, efebul de-origine-anonimă,
E Thalasa, aedul, adolescent prepus,
Îl stăpânește Eros cu vraja lui sublimă,
Și mințile-i abstrage cum stă cu fața-n sus.

Și-acum, când de lumină un sentiment confuz
Se culcă peste lume ș-o-mbracă-n poezie,
Aedu-și ia în mână spasmodicul topuz
Și-azvârlă către stele stropiri de ambrozie.

GLIC

Glic!

Face gâtul sticlei glic!
Draga mea, ești un simbol;
Zâmbetu-ți e raiul gol...
Tu ești mare, eu sunt mic.

Glic!

Glic!

Tu bei vin și eu beau bere,
Asta nu face nimic;
Un simbol ești în picere,
Est pahar ție-ți ridic:

Glic!

Glic!

Ești o nimfă, sunt un faun;
Face gâtul sticlei glic!
Pentru ce te uiți sub scaun?
N-ai să poți vedea nimic.

Glic!

FINIS

Sonet simbolist decadent

Un meteor!... Bizară auroră boreală
Din polul nord la polul d-amiază... Din Zenit
Până-n Nadir cutremur... iar sfera siderală
Cămin imens, chaotic, jărativ infinit!

A! ce amenințare meschină și banală!
Nu mă-ngrozește! – zice poetul prigonit –
Un fenomen ca altul!... Nuanță infernală,
Văzduh aprins ... Desigur, Iehova-a-nnebunit!

Ei, și?... Balanța-i strâmbă și judecata nulă!

Nici psalm, nici *Laudamus*^[xvii], dar nici
accent de hulă,
Din coardele-mi măiestre d-acu n-or mai ieși!

Se răsucesc și crapă ai lumii vechi pilaștri:
Catapeteasma cade!... Macabru danț de
aștri!...
În loc de *Tot, Nimica!*... Ei, bravo, zău!... Ei,
și...?

TRIOLETE SIMBOLISTE

Pornind din vremuri de demult
Un glas de trâmbiță mai sună,
Și-așa de drag mi-e când l-ascult
Pornind din vremuri de demult.

În al vieții trist tumult
Și-n dragostea-mi inoportună,
Pornind din vremuri de demult,
Un glas de trâmbiță mai sună.
*

Apocaliptica gândire
De azi e înțeleasă mâni;
Tiranilor, ce prevestire!
Le cad topuzele din mâni!

O apă-ntreaga omenire,
Nici robi de-acu și nici stăpâni:
Apocaliptica gândire
De azi va fi-nțeleasă mâni!

DIN CARNETUL UNUI POET SIMBOLIST

Fragmente selecte

O, rimă, Muza mea! O, rimă!
A! pentru-o rimă-aș face-o crimă:
De fac crima,
Eu fac rima!

*

De ce mă tragi tu de păr, tată,
Când mama, vai! e depărtată?

*

O! Lina mea-i săracă
Pribagă Messalina!
...Ei și?... ce-mi pasă dacă
Mă bagă mesa Lina

*

A! de n-aș fi fost un laș,
Mă jur pe lira mea că l-aș...
O! dar niciodată n-aș...
Nu c-aș fi laș!... sunt fin, mi-e naș!
Cu lumea trebui a fi fin:
Nu mi-ar fi naș – nu i-aș fi fin.

FILOZOFUL BLAGOMIREA

Filozoful Blagomirea ține-n mână adevărul,
Și de-aceea se muncește a seca tot călimărul
Și-a schimba cerneala neagră într-un foc
aprins de fraze,
Care-n veci de veci să deie întunericului raze

Și să lumineze mintea robilor și celor
șchiopi,
Osândiți să rățăcească sau mereu să dea în
gropi.

Cât mult bine poate face cu-un nimica
Blagomirea!
Dac-ar ști ce o așteaptă, negreșit că omenirea
Ar veni la Blagomirea implorându-i să
consume,
În hârtie și cerneală, cât de mult, oricâte
sume.
Numai să-i arate-ntregul adevăr adevărat,
După care pân-acuma ea-n deșert a alergat.

Fără-această rugămintă, Blagomirea-ntr-una
scrise,
Până când - vai, țării noastre! - ochii-i pe
vecie-nchise...

Multe-s operele sale, cam vreo sută de
volume
Despre legile eterne și stăpâne peste lume,
Dar cuprinsul lor e simplu: Blagomirea s-a
muncit
Ca să spuie *"Tot e totul"* și sărmanul a
murit...

DECLARAȚIE SIMBOLISTĂ

Domnișoară!
Gându-mi zboară
Spre o fire
Cu simțire
Dulce ca de rai ceresc.
Domnișoară
Rumeoară!
Firea ce în gând zăresc
Și la care
Sărutare
Gându-mi duce, căci ... iubesc...
Pe cosițe,
Prin altițe
Și prin sânu-i rumeor,
Ești tu Ida,
Ești candida
Pentru care să și mor
De ai cere,
Cu plăcere
Primesc... însă, nu mă-nsor!

RUGA SPIRITISTULUI

Dedicată d-lui B. P. Hășdeu, prezidentul
Primei Societăți spiritiste Române, de un Inițiat

Tu, spirit coborât din cer,
Înaltă al meu suflet,
Să-mpodobesc c-un adevăr
Macabrul meu resuflet;

Să mă despart din timpul meu
Și, spirit, să fiu altul,
Și să mă văz răsând mereu,
Răsând din tot înaltul.

Cel lut, acum nensuflețit,
Rămas fără de limbă,
să-l văz un chip de om pocit
Ce viermii-l rod și-l schimbă.

Atâtea patimi l-au izbit,
Că-n lumea toată nu e
Un altul mai nefericit,
Un Christ bătut în cuie.

Deși trecu el viața lui
În veselii și glume,
În istorie totuș nu-i
Mai tristă pildă-n lume.
Ș-acuma tremur d-un fior,
Căci parcă îl contemplan
Cum stă, pierdut și rugător,
În spiritistul templu.

O! vezi-l, spirite suprem,
În patima-i deșartă,
Deși e lutul un blestem,
Dar spiritul îl iartă.
Pe veci rămâne pur încai

Oriunde el va trece:
În față-i limba-i fără grai
Și istoria-i rece!

PRIMĂVARA

PASTEL OPTIMIST

Când plouă lin în primăvară,
Toți zic: "Să dea Domnul, să dea!"
Și de te culci pe prisp-afară,
Mai vezi pe cer și câte-o stea...

E cald, și ploaia răcoroasă
Ozon în aerul curat
În urmă-i lasă; drăgăstoasă
Natura toată-i un pupat.

Se pupă corbi, de bucurie
Că au scăpat de iarna grea;
Se pup' brabeți cu gălăgie,
Și iată și o rândunea...

Și-o barză... calcă cu măsură
Cu pasul grav, explorator,
Se plimbă chiar prin bătătură
Cu aerul nepăsător.

Când plouă toate germinează;
Pământul liber de zăpezi,
Spălat de ploi, se decorează
Cu mii de mii de muguri ve'zi...

În țarini grâul încolțește,
În dealuri via o dezgrop;
De ploaie tot se-nveselește,
Pe orice frunză e un strop.

Și soarele o caldă rază
Trimite pe furiș prin nori;
Iar flori și pasări ca să-l vază
Se-nalță, zboară către zori.

PASTEL PESIMIST

Tot plouă! A! ce primăvară!
Cum curge fără să mai stea!
Se-ntinde ceața grea p-afară,
Pe cerul sumbru nici o stea.

E frig... și apa mocirloasă
Infectă aerul curat,
La câmp e baltă mlăștinoasă
Și codrul doarme întristat.

Sunt triști și corbi-n deal de vie,
Cobesc din nou a iarnă grea;
Plouate vrăbii cad o mie,
Nu vezi zburând o rândunea.

O barză, cu pas de măsură,
Sosește ca explorator...
Și plouă... plouă...-n bătătură,
Pustiu... Departe pleacă-n zbor.

Tot plouă, plouă, inundează...
Mai vin și ape din zăpezi;
Umflate, apele spumează,
Torente curg din codrii ve'zi.

În țarini grâul putrezește,
Sub piatră-n deal vii se îngrop;

De ploi plugarul sărăcește,
Mălai, făină, nu e strop.

Și soarele, o slabă rază
Când o mai pierde printre nori,
O tristă baltă luminează
Fără apus și fără zori.

SONET BRUTAL

Simbolist-instrumentalist ^[xviii]
Zenitul polichrom se irizează-n spasm,
Și lungi și partice cobor din el săgeți;
Iar eu, citind adânc pe frescuri din pereți,
Văd conturându-se din alte vremi un basm.

Da! *Homo... fui!* ^[xix] da, viața mi-e sarcasm!
Sunt toate vechi, nimic nou nu mai poți să-
nveți!
Când toate intră-n ea ca lichidu-n bureți,
De Calipige ^[xx] n-am de loc entuziasm!

Lucească ochii ei în focuri de smarald,
Pembele varii dungi aștearnă-și în bibiluri,
Îi curgă lacrimi în van de sânge cald!

...A! prea brutală-a fost când m-a
metodoxit ^[xxi]!...
Mă tachinează-n van cu amplele-i profiluri:
Vai! Faunul, răpus de Eros, a murit!

BALADĂ
Simbolistă macabră

Sub fosforescența sumbră
A unui vechi candelabru,
Iată un schelet, o umbră,
Este bardul cel macabru [xxii].

Ceasul bate miez de noapte,
Și din negre galerii
Se arată-n triste șoapte
Ai macabrului copii,

Și s-aude ca de clopot
Un glas surd și subteran
Resunând funebru-n ropot:

Leg an d-an, leg an van d-an! [xxiii]

Iar la jalnicul lor cântec,
Glas adânc, lugubre lire,
Din nou naște ca din pântec
Și începe să se-nspire.

Harfa lui macabră-nstrună
Și toți morții se deșteaptă,
Iar băieții împreună
Stau uimiți, de-i vis ori faptă.

O sublimă-mprovizare
Cu accent suprauman:
„Unde-i vremea noastră oare?
Leg an d-an, leg an van d-an!

Am ajuns acum eu, bardul
Simbolist al omenirii,
Să mă uite bulevardul
În caverna părăsirii!

Cincinate! Cincinate! ^[xxiv]

Și tu, Mirceo ^[xxv]! Dus ni-i vacul!
Unde flori au fost rimate
Răsărit-a azi spanacul!

Căci învins-a *Balamucul* –
Fiica Romei e nebună! –
Și *Maimuța* și *Ciubucul*
Și-au dat mâna împreună!

Dar veni-va timpul
Gropii mele să se-nchine:
Țara va deshide-Olimpul
Ca să intru eu cu mine!!”

O ȘEDINȚĂ LA «JUNIMEA» ÎN AJUNUL

ANULUI NOU

Berbantul Ghermani, cel dintâi sosit, se plimbă agitat prin salon și învârtind bastonul cântă:

Ființa-mi *jună* duios te cere,
Scoțând suspinuri neîncetat,
Iar tu, iubito, vreo mângâiere
Nu-i dai să fie mai ușurat.

Jak Negruzzi, intrând, cu vocea stinsă ^[xxvi]_____:

La jocuri cu Lucșița ades mă întâlneam,
Când ea era copilă și eu copil eram,
Aveam în tot momentul certări și
împăcare,
Eu mă certam prin semne și ea cu vorbă
tare.

Menelaos, după ce a ascultat uimit, dus,
transportat cu gândul în Câmpina-Wagon:

Aferim, bre, Jak,
Ce craidon, ce drac,
Mare șarlatan,
Ih! Aman, Aman!

Jak Negruzzi:

Un fruct este puterea, ce-nșală la privit,
Frumoasă-i este coaja, dar miezu-i
putrezit. ^[xxvii]_____

Menelaos, exclamând cu regret:

Puterea... oh! puterea,
Ioc, puterința mea.

Marghiloman, copilul Eyolf al lui Titu, intră
călare pe băț:

Frunză verde de susai,
Oh! vai!
Ca mâni vine luna mai
Și-alergările de cai,
Hi, hai!

Tache Laurian apare cântând:

Nevastă, bărbatul tău
Prăpădi-l-ar Dumnezeu,
Căci p-acasă nu-l mai ții,
Și se ține de prostii.
No, frache, No!

Ștefan Mihăilescu:

S-au dus Tachii amândoi,
Vai de noi!
În comisii n-om mai fi,
Candidați n-om mai trânti,
Și nici n-om mai întâlni
Canditate durdulii,
Cu ochi negri, ochi căpriei...
.....

Orologiul cu cuc, hărăzit clubului de conu
Lascar, cântă 12 ore.

Crap proorocul intră ca un duh și văzând
fața Junimei, o înfierează cu cuvintele
poetului:

Du-te, du-te, du-te de unde-ai ieșit,
Pasere de pradă, *ziua* a sosit.

Titus Livius Barbișonus, care se oprișe-n prag, cu mâna stângă sprijinită de brațul drept, iar cu făcătoarea de cruci ținându-și elegantul și elocventul său barbișon, încruntând schopenhauerica sa frunte, adaogă cu vocea cavernoasă a unui alt pater al lui Hamlet:

*“Alles bis hier,
Alles ist
hin.”* **[xxviii]**

În vremea asta cineva de afară se aude fluierând o arie din *Rotarul* de Pascaly, care finește așa:

S-a dus, măre, dura, dura,
Peste mări și peste văi,
S-a dus, măre, dura, dura.
Ciocoimea de lingăi.
A scăpat iar biata țară,

Și-ăl serac, și-ăl împilat...

În sală... o tăcere Negruzziască!

AB IRATO [xxix]

Sonet parnasian

Nu-mi măsur bine versul? Ce? Cum? Auzi acolo!

Dar ritmu-mi curge-n vine! și rima? *je m'en*

[xxx]
moque .

Nici pot gândi aminteri! Mi-e tată bun Apollo!

Vrei strălucită probă?

Iat-un sonet *ad-hoc*.

Nu sunt corist! Sunt maistru-n recitativ și *solo*!

Băcane, râzi ca prostul și nu m-ascuți de loc...

Ei, da! nu-mi plac nici mie măslinile-ți de Volo!

Ironie sunt - am ace pentru-orișice cojoc.

Băcan stupid! te fulger!... Inspiră-mă,
Erato,

Dă-mi aspră rimă pentru sonetu-mi *ab
irato* –

Să-l sfărăm cu prestigiul divinei poezii:

Tu? imbecil nemernic! *tu* să mă iei la
vale?

La scârnavă-ți tarabă zic un *aeternum*

[xxxi]
vale ...

Eu? eu am rima justă - *tu?* false terezii!

PREA SĂRAC

Pauvreté, pauvreté, c'est toi la courtisane... [\[xxxii\]](#)

(MUSSET)

Am zis iubitei mele: „Vino
La câmp, s-auzi un pitpalac”.
Ea: „Da, îmi place pitpalacul...
Dar nu merg: tu... ești prea sărac”.

Plimbându-mă-n singurătate,
O odă gloriei eu fac:
Dar gloria se dărtează.
„De ce fugi?” zic. – „Ești prea sărac!”

Mă duc atunci la masa verde,
Să-ncerc norocul – poate fac
O lovitură... Dar norocul
„Pleacă, îmi zice; ești sărac!”

Mă duc acasă melancolic.
Stau trist, visând într-un cerdac,
Și pițigoiul din grădină
Îmi fluieră: „Ești prea sărac!”

Mă duc la editor c-o carte.
E iarnă, frig – voi să mă-mbrac;
Dar editorul mă respinge:
„Nu te-editez; ești prea sărac!”

Atunci, voii de disperare
Să mă atârî de un copac,
Dar craca fuse prea subțire,
Mi-a zis trosnind: „Ești prea sărac!”

A! sărăcie! Monstru palid,
Când oare am să-ți viu de hac?
Și sărăcia îmi rânjește
Sardonică: „Ești prea sărac!”

Îmi place către primăvară
Să mănânc ochiuri cu spanac.
- Și nici spanac, nici ochiuri simple
Nu pot să gust... sunt prea sărac!

În post simțesc, pe la Teatru,
Dureri de inimă. Ce fac?
Nu pot să intru und' se iese,
Roșind îmi zic: „Sunt prea sărac!”

Atunci – o constipațiune:
Ah! doftore, ce să mă fac?
„Siminichie”. „Nu se poate.”
„De ce?” „De ce? Sunt prea sărac”.

Mă duc la revoluțiune
Și caut leac, și poc! și pac!
„Ce cați aci?” strigă bandiții.
„Sunt dizident!” „Ești prea sărac!”

Am vrut să-mi fac și eu pomană
C-un cerșetor, c-un biet ciuntac,
Dar el, râzând, mi-a zis: „Te lauzi!
S-o văz, n-o crez... Ești prea sărac”!

Adesea o revoltă-mi vine

Că nu sunt nici turc, nici turlac [\[xxxiii\]](#),
Aș vrea să stric, să sparg la geamuri,
Dar mă opresc... Sunt prea sărac.

Nu! orșice să fac, văz bine
Că pentru mine-i tot un drac!
În mediul social de astăzi
Sunt prea pârlit, sunt prea sărac.

Oriîncotro d-acu m-oi duce,
Nu pot cu soarta să mă-mpac:
Mi-e vecinică dușmană – vecinic
Îmi spune: „Piei! Ești prea sărac!”

Sărac! da! nu e loc în lume
Pentru-un sărac! dar... ce să fac?
Să mor!... dar un revolver costă
Chiar pentru moarte, prea sărac...

Dar mor în fine și groparul
Îmi ia cadavrul și, posac,
Șoptește între dinți în silă:
„După ce-i greu... e și sărac!”

Am renviat apoi, și iarăși
Ca mai-nainte strofe fac...
Un critic fără milă-mi spune:
„Ai început iar prea sărac!”

Și nu știu cum să aflu-acuma
L-aceste strofe un capac...
Aș vrea o inspirațiune,
Nu pot sfârși... sunt prea sărac!

Alerg atunce pentru rimă
La Dicționarul lui Cihac...
Vai! nici acolo nu se află,
Și bietul Cihac e sărac!

De ce nu vrei tu, soartă sumbră,
Zâmbind, să nu mai fiu sărac?
Cum aș dormi acum la umbră
Cu burta-n sus într-un hamac!

Grancea, 8 dec.

SFÂNT-ION

Baladă haiducească

Frunzuță chimionu,
Chimionu, anasonu,
Mai dă doamne,-un Sfânt-Ionu,
Să prăznuim patraonu
Cu Jenică Arionu!
Să mai mergem la fiatru
Să văz doi jandari cât patru!

Că era mare-mbulzeală
De-mi venise amețeală;
Că Jenică Arionu,
Pasămite-i farmazonu,
A tras la loja de sus
Și drept în față ne-am pus,
La lojă de beletaj,
Unde-i mai mare blamaj!

C-apoi stam și petreceam
Și în lojă chef făceam,
La poliție nici gândeam,
La poliție, bat-o vina!
Că ea e toată pricina,
Ea cu colonel Algiu
Ursuzu și lelaliu,
Nu i-aș mai vedea chipiu!
Că tomna când petreceam
Ș-ăl mai mare chef făceam,
Iacă-i domnu colonel
Ne poștește frumușel
Să mergem la ceai cu el,
Și la ceai și la cafea,
La soarea cu refenea,
Și ne-ncântă, ne descântă,
Bată-l măiculița sfântă!
El tot haide! noi tot ba!
Ne-a-ntețit cu dragostea;

Noi trăgeam, el ne-mpingea,
Tot așa și iar așa
Pân-am ajuns în antrea.

Aici, hop! Și comisari,
Ipistați, sergenți, jandari
Cu niște chivere mari,
Măiculiță, ce vlăjari!
Nalți d-un stângen fiștecare,
De jurai că sunt călare.
Noi nu vream de loc, ei: „Hai!
Hai la domnu polițai,
Să vă trateze cu ceai,
Și cu ceai, și cu cafea,
La soarea cu refenea!”
Și ne-a dus, măre, ne-a dus
Când pe jos și când pe sus,
Și la secție ne-a pus
Pe saltea și pernă moale,
De le simț ș-acu la șale,
Și de-acolea mai la vale,
Unde, ce să vă mai spui?
Unde-i pasă omului,
Unde-i greu voinicului,
La-nnodatul bumbului!
Dacă văzui și văzui
C-am căzut pe mâna cui?
Pe mâna algiului,
Ce m-apucau de făcui?
Sai din loc și poc! și paf!
Am făcut o lampă praf!
Și pe urmă ce făceam?
Ca un leu mă repezeam
Și cu pumnii dam în geam,
Și trăgeam și iar trăgeam
Până când mi ți-l spărgeam.
Atunci Algiu numa
Văzu că s-a-ngroșat gluma,
Și cum este el șiret,
A recurs la marafet

Și ne-a turnat la secret
Cam pe lângă cabinet;
Și pe loc a poruncit,
Că zicea că am răcit,
Să ne tragă de năjit
Cum trăgea mai-nainte,
Cu curea și spirt fierbinte,
Cât lumea s-o țin minte:
Nu-l mai ține, doamne sfinte!
Și cum stam noi la secret
Cam pe lângă cabinet,
Pasămite că de jos
Ne venea în sus miros;
Că unde-ncep să strănut,
Și cu Jean să mă sărut
Și să-i urez la mulți ani,
Sănătate, chef și bani,
Și fiatru permanent
La lojă cu-abonament,
La lojă de betelaj,
Unde-i mai mare blamaj.
Da pesemne-amoniacu
Făcu efect, lua-l-ar dracu!
Că ne trecu uluiala
Ș-am rămas doar cu zăpreala.

Și când ne-am fost luminat,
Iacă-i vine și Scarlat:
„Ce-ați făcut?” ne-a întrebat.
„Ce să facem! Am zis noi;
Eram Ioni amândoi:
Am cinstit, măre, cinstit,
Patraonu-am prăznuit,
La fiatru c-am venit,
Lojă bună c-am găsit,

Să vedem și noi *Voivodu* [xxxiv],
Cum l-a văzut tot norodu,
Da polițaiu, nerodu,
Pasămite era beat!

Dânsul de bucluc ne-a dat.
Da acu ni s-a risipit fumul,
Și fiatrul s-a închis,
Nu mai ai nimic de zis!”
Și atunci bietul Scarlat,
Pe loc drumul ne-a și dat.
Da Orăscu ca Orăscu:

Ce te faci cu mai – Orăscu [xxxv]?
Cu Hășdeu și Odobescu
Și cu Anghel Demetrescu?

D-apoi lasă-te pe mine,
C-am să-i regulez eu bine.
Că din secție ieșind,
Am fost doi tot la un gând,
Cum avem și-un patraon,
Și eu și el tot Ion,
Sache și cu Arion!
Ș-am strigat și eu și el:
„Hai degrabă la Purcel!”
Ș-aci, tot la un gând iar,
Am cerut câte-un pahar,
Un pahar de turburiu
Să ne trecă de algiu,
Ursuzu și belaliu,
Nu i-aș mai vedea chipiu!
Să ne dregem la stomac, arză-l focu-amoniac!

Și nu știu ce-mi vine mie:
„Ad-o coală de hârtie
Ș-un condei frumos!” și scrie!
Scriu și scriu și la minut
Un raport am așternut
Contra colonelului,
Contra polițaiului;
Ș-am să merg la minister
Cu raportul meu, să cer
Să-l scoată din prefectură,
Că s-a dat la băutură

Și prea face tevatură.

1890

CAZU-CUZA

Am publicat în numărul trecut o epigramă inedită a popularului Teleor, căruia, precum se știe în cercurile literare de la berăria cooperativă, i se zice de cătră amicii invidioși *Țața*, pentru limba lui prea înțepătoare. Epigrama Țaței era adresată unui burghez parvenit, care cu cât se înalță, cu atât pare poetului mai mic: foarte ingenioasă epigrama Țaței!

Ce se-ntâmplă însă, spre marea noastră mirare?

Un confrate din Iași, *Evenimentul*, vine și ne spune că un oarecare domn Cuza scrisese mai demult, în Epigramele sale, una aproape la fel cu a Țaței și o și citează întreagă:

Iată-le amândouă aceste epigrame:

TELEOR-ȚAȚA

E lucru natural,
Iubitul meu amic:

Cu cât te-nalți mai sus,
Cu-atât te văz mai mic.

DOMNUL CUZA

Te-ai înălțat atât de sus,
Iubitul meu amic,
Încât să nu te miri că-mi pari,
De jos, atât de mic.

Am rămas trăsniți de nedomirire, zdrobiți de rușinea că fuseserăm atât de ignorați în istoria politică și literară a patriei: să nu știm că răposatul domnul Cuza, pe lângă unirea principatelor, împrăștierea țăranilor și secularizarea mănăstirilor închinăte, mai făcuse și epigrame.

“Nu se poate! am zis. Desigur *Evenimentul* a fost indus în eroare.”

Dar iată că din toate părțile țării ne sosesc telegrame, scrisori și cărți postale, prin cari ni se confirmă aserțiunea ziarului ieșean.

Toată această monstruoasă corespondență este în versuri mai mult sau mai puțin răutăcioase la adresa Țăței. Ca să se-nțeleagă mai bine aceste răutăți, trebuie să spunem că Țăța, vechi impiegat la Ministerul Instrucției Publice, prin bugetul cel nou al acestui departament, a fost favorizat, adică n-a fost suprimat, ci numai retrogradat — din șef de masă, copist.

Iată acum câteva mostre din acele răutăți la adresa Țăței:

Precum schinteia licărește
De zgândărești oleacă spuza,
Oricine-ar zgândări, găsește
Sub Teleor pe A. C. Cuza.

*

E natural că te-a redus
La gradul de copist,
Când copiezi așa exact,
Ferventule Cuzist.

*

Ajunul Paștelui!... redus!!
Lui Teleor îi crapă buza!!!
Atunci!!!! e-ngrozitor de spus!!!!
Făcu apel la A. C. Cuza!!!!!!

*

Teleor, dragă țătică,
Te prinsei, mânca-ți-ai muza,
Și nu cu ocaua mică,
Ci cu ocaua lui Cuza.

Desperați, am alergat la Teleor.
— Ce ne-ai făcut, Țăto?

Și i-am spus totul.

Țața, cu mult sânge rece, ne-a răspuns că este dinastic și niciodată n-a fost cuzist, că nici nu vrea să știe că a existat vreodată un domn Cuza.

— Bine, toate astea sunt frumoase, cum le spui dumneata, dar, orișicum, pentru cititorii noștri, ar trebui să avem o scuză.

— Cine se scuză se A. C. Cuza! răspurise Țața imperturbabil.

II

Cititorii noștri știu ce nenorocire literară mi s-a-ntâmpnat din cauza ignoranței mele în materie de istorie literară: am primit de bunăcredință de la amicul meu Teleor, ca a dumisale proprie, originală și inedită, o epigramă, pe care domnul Cuza o publicase de mult, și care se găsește în toate antologiile didactice. Dar asta n-a fost destul; se vede-n adevăr că o nenorocire nu vine niciodată singură; căci iată că tot amicul meu Teleor s-a supărat de asta. În două numere consecutive ale *Secolului XX* se leagă de mine:

EPIGRAMA

Lui I. L. Caragiale

Și după ce pe la Regie
Fuseși atâta timp mai mare,
Este păcat să-ți zică lumea,
Că n-ai și tu nițică sare.

*

P-acest Moft român ce-odată
Făcea onoare astei nații,
A început, de la o vreme,
Să-l redacteze abonații.

Și a doua zi, alta și mai răutăcioasă:

Tot lui I. L. Caragiale

Ai fost funcționar cinstit
Tu, la Regie, cât îmi pare,
Căci văd că nu ai profitat
Nici de tutun și nici de sare.

Cu toată mâhnirea ce simt că amicul meu d.
Teleor nu-mi găsește nici un pic de sare, tot
am o mângâiere văzîndu-l cum recunoaște că
am fost cinstit și n-am profitat de sare străină.
Ca semn de recunoștință dar, mă simț dator a-
i dedica aceste:

EPIGRAME

Lui Teleor

Că n-am destulă sare-a mea
Te rog, amice, -a mă s-Cuzà;
Dar c-aș fora-o altuia,
Nu cred să poți a m-A-Cuzà.

Aceluiași Teleor

Nu zic.... Poate că n-am haz,
Dar, te rog, admite-mi scuza,
Scumpe-amice: -n orice caz,
Eu sunt eu, și - nu sunt Cuza.

III [xxxvi]

Cititorii noștri au urmărit desigur procesul
literar, pe care l-am consemnat în două
numere consecutive sub acest titlu, *Cazu-
Cuza*.

Se părea că în acest proces domnul Cuza
avea toată dreptatea și că amicul Teleor era

amenințat să fie osândit de tribunalul Republicei Literelor.

Dar iată că un avocat nou se prezintă să apere pe amicul Teleor; el face apel la opinia publică și așterne o magistrală pledoarie prin *Evenimentul* din Iași în favoarea amicului nostru.

Iată în rezumat modul ingenios de apărare al acestui eminent avocat.

“Teleor nu poate fi nici acuzat, necum osândit, că ar fi răpit bunul domnului Cuza. Pentru ce? Pentru cuvântul simplu că acel bun nu era al domnului Cuza. Cum poate cineva răpi de la cineva ceea ce acest cineva nu are? Sau dacă acest cineva are acel ceva fără să fie al lui, atunci opinia publică trebuie să osândească mai întâi pe acel cineva care a răpit acel ceva de la altcineva... Prin urmare, să lăsăm deocamdată, onorată curte, pe Teleor și să regulăm pe domnul Cuza.”

Și după această pledoarie de înaltă știință, avocatul produce în fața onoratei curți următoarele documente:

NEAMȚUL

(“*Fliegende Blätter*”, de acum 16) [xxxvii]

*Manch Kleiner um sich gross zu zeigen
Hat versucht, empor zu steigen
Auf ein Gerüst.
Ach! Wenn er doch Wüsst',
Dass man in derHöh' noch kleiner
ist [xxxviii].*

A. C. CUZA

(1886)

Te-ai înălțat atât de sus,
Iubitul meu amic,
Încât să nu te miri că-mi pari,

De jos, atât de mic.

TELEOR

(1901)

E lucru natural,
Iubitul meu amic:
Cu cât te-nalți mai sus,
Cu-atât te văz mai mic.

Și în fine, avocatul lui Teleor, ca să dispună
și mai bine pe onorata curte în favoarea
clientului său, ilustrează apărarea cu un truc
ingenios.

Așază cele trei epigrame la rând, pe a lui
Cuza întâi, apoi pe cea nemțească și la fine pe
a lui Teleor; apoi își încheie pledoaria:

“Putem zice, onorată curte, punând pe Cuza
de o parte și pe Teleor de alta, iar pe Neamțul
la mijloc, că bietul Neamț sade răstignit ca
domnul Christos între doi – epigramiști
români”.

PETIȚIE CĂTRE GUVERN

Ați aruncat pe lefegii
În drum cu dame și copii,
Le-ați smuls modestul lor dejun,
Le-ați smuls chiar francul de tutun.

Miniștri cruzi! Mai bine v-ați
Fi hotărât să suprimați
Atâtea mii de sinecuri,
Nu pânea de l-atâtea guri!

Pe nevoiașii cei infimi
Nu trebuia ca să-i suprimi!
Guvern, pornit pe suprimat,
Ascult-al meu deziderat.

Suprimă apa, vil^[xxxix] lichid,
Al broaștelor nectar stupid;
Suprimă apa din buget,
Să bem doar bere și mischet^[xl].

Ah, te implor ca un milog,
Suprimă soacrele, te rog
Suprimă-le ff. urgent
Și îți ridic un monument!

Guvern! suprimă - ești dator! –
Pe orișicare creditor:
Voi proslăvi numele tău
Când voi scăpa d-acest calău!

Suprimă pe acei băieți
Care-și dau ifos de poeți
Și prin gazete zilnic fac
Plantații vaste de spanac!

Suprimă pe orice păgân

Ce n-a citit *Moftul român*
Și n-a fost atât de levent
S-achite un abonament!

AMICULUI MEU GION

Marea cu talazurile-

Lumea cu necazurile

sau:

La mer avec ses vagues,

Le monde avec ses blagues! **[xli]**

Ei, da, Gion!... Academia este oarbă ca toți orbii...

Declarămu-ne-mpotrivă-i și strigăm *urbi et orbi*,

Că ctitoriceasca țâfnă îi dă brânci p-un povârniș,

Care-o duce drept la baie... E un fel de *va*

[xlii]
t'fair'fiche _____,

Ce se face cu-atât *brio*, cu-acel *sans-gên'*, *ma*

[xliii]
parole _____

Cum un Kubelik **[xliv]** ar face-o

[xlv]
pizzicând _____ coarda de sol,

Cum pe piano, mica Cionca **[xlvi]**, acest genial copil,

Cu drăguțele-i mânuțe, ar obține-un triplu tril...

Dar, pe sfânta pomenire-a răposatului blajin!

Pe-a lui clasică-adiată de blagocestiv creștin!

Înțelege fiecine c-am zis Take-Anastasiu **[xlvii]**

Ot **[xlviii]** Tecuciu! - nimini nu vede, cum că

[xlix]
niente non va piu! _____

Cum ritos s-ar zice-n limba lui Alighieri Dante?

Încetați nebunul *scherzo*! treceți într-un demn
andante,

Sau *lasciam' ogni speranza*^[l] tocm-acuma-n
toiul verii,

Cum s-ar zice-n *bella lingua*^[li] a lui Dante-
Alighieri!

Ctitoriceștile mendre pot în fine să dea greș,
Ctitorul chiar dacă-i omul a-și ciopli *de tout*

bois flèche^[lii]

Sau ca Bosco^[liii] de celebră, europeană
amintire,

S-aibă mii de buzunare și - pe plac - c-un sul
subțire -

Să-ți slujească la comandă - scamatoricesc
tertip! -

Peste Milcov cum s-ar spune, din același
singur șip -

Orice fină băătură: bere, vin, rachiu sau
bragă...

Dar, *per Bacco*!^[liv] spune-mi, oare unde
suntem, frate dragă?

Ce comédie-i aceasta? Bine! știu c-academie

E sufficientemente^[lv] rimă la scamatorie,
Ș-așadar și prin urmare, pe Minerva și
Apollo!

Ctitorul Mitiță^[lvi] Bosco-l vom numi de-
acuma-ncolo,

Și turbați aplauda-vom trucurile-i fel de fel:

Bravo! secretar perpetuu, eternal!
sempiternel!

Și promit c-o să petrecem bine... A, dar

sapristi!^[lvii]

Domnii mei, nu cumva oare v-ați jurat a mă
proști?

Auzi hal de ctitorie? ctitorie - boscărie,
Alandala coconara! halimà, nu istorie!
Bietul Dună răposatul, mare-al vremii
caraghios,

Dac-ar mai trăi, Mitiță Bosco l-ar lăsa pe jos!

Auzi, xenamoraseală^[lviii]! Auzi, lume! *Mais*
pour sūr^[lix],

Nu mai e ramolisire - *c'est du cretinisme*
pur^[lx]!

A! dar imortalii noștri sunt copilăriți cu totul!
De s-o apuca Mitiță să le cânte cu fagotul,
Mâni, le vine fantazia să pornească, *chi lo sa?*

^[lxi]

O chindie, un macabru *terza-perza*^[lxii]
hopsasà!

A! mi-ar trebui-nțeposul *stylum*^[lxiii] a lui
Juvenal,

Nu penița mea cea boantă și condeiul meu
banal,

Sau măcar, dacă n-am *stylum*, de-aș fi-avut
măcar noroc

Să posed și eu ca *Lică Brândușel* ac de cojoc,
Și să mursic și să ustur imortalele

mumii^[lxiv],

Ce cu schepsis^[lxv] și cu tropos^[lxvi] papă
sutele de mii,

Pe când pentr-un biet teatru - ierte-l domnul
pe-Aristia,

Fundatorul! sau mai bine, nouă, ierte-ne
prostia!

Pe când, zic, pentru teatru, prăpădit ca vai de el,

Cum am spune vechi-grecește: *hlemandè, marel to Del!*

Nu putu găsi ministrul supereminent Haret,
Nici măcar lescaie frântă în mirificu-i buget,
Ș-asta, când? când, Melpomeno? când, o,
Thalie română?

În momentul când Teatrul se găsește-n fine-n vână,

Și când soarta, dup-atâtea tribulații în zadar,

După un ursuz^[lxvii], se-ndură să-i trimită un
veinard^[lxviii],

Pe amicul meu Sihleanu^[lxix], pe veselnicul Patan,

Noul ghenereal-director... *Ma parol' c'est épatant!*^[lxx]

A! dar nu sunt prepuielnic, nici hapsân mațe-pestrițe!

Ipersensibilitatea ramolitei jupanițe

Ce se cheam-Academia, n-aș voi s-o iritez —

Cercetez fără de-a crede și crez făr' să cercetez...

Mai la urmă: “frunzuliță lobodă...” ce-mi pasă mie

De teatru-comedie, boscărie-academie?

Ce sunt eu, să lupt cu ghiujii? *un gagà*^[lxxi]
ca Galilei,

Să caz jertfă la prigoană *ad majorem gloriam Dei*^[lxxii],

Ca să strig *e pur și muove*^[lxxiii] !?Nu că nu pot!
je n' veux pas!^[lxxiv]

Am copii, nevastă, soacră, slugi și griji *kai la*
lipă [lxxv];

Sunt micuț și slab, n-am slujbe! *struggle for*
life [lxxvi], amicul meu!

Numărul *stultorum* [lxxvii] nu voi să-l mai
augmentez și eu;

Să pornesc campanii stranii cu armure
rococo [lxxviii],

Stranii pe cât de bizare - deci rămân tot *statu-*
quo:

Nu sunt eu nebun, în versuri lungi de
șaisprece silabe,

Să contrariez acum pasiunea unei babe;

Că-l iubește pe Mitiță Academia bătrână,

Lasă să-l iubească, dac-a apucat-o el la mână!

Astfel dar, să nu te superi că grăbesc a încheia;

E și vreme; vorba lungă prea mult spațiu văd
că-mi ia...

Și-apoi, mi-a fugit și Muza - perfida și
insipida! –

Scuză-mi, Gion, acest pripelnic indigest *olla*

podrida [lxxix]

MARE FARSOR, MARI GOGOMANI

Un comediant de bravură
Joacă de patruzeci de ani,
Făcând enormă tevatură
În fața niște gogomani.

Dibaci, sub latele-i fireturi,
Ascunde un talent îngust,
Jucând cu-aceleași marafeturi
Aceleași farsă de prost-gust.

Întâi, cu toții, zi și noapte
Îl gratulau pe-acest farsor
Cu ouă moi și mere coapte –
Dar el urma nepăsător.

L-au maltratat. Ce nu-i făcură?
În brânci afar-au vrut să-l dea...
Aș! răbdătoarea creatură
Că nu-nțelege se făcea.

Primea zâmbind fluierătura;
În dreapta,-n stînga-a salutat
Și grav, bravând huiduitura,
Rolu-nainte și-a jucat.

Și-ncet-încet, toți gogomanii
De-acest farsor au fost nebuni;
La beneficii, în toți anii,
Flori, daruri, saltanat ^[lxxx] cununi!

Că-n loc să poarte o tichie
Ca un farsor ce este, el
Și-a pus pe cap cu fudulie
O cască mândră de oțel.

Și joacă - joacă prost, da-i iese;

Stau paf toți bieții gogomani.
Paf! din succese în succese,
De douăzeci ș-atâți de ani!

Și, ține-te, d-acu reclamă:
Măreț, sublim, nemuritor!
O lume-ntreagă îl aclamă
Ca pe un geniu creator!

Acuma-mbătrânit în slavă,
Sub casca lui de caraghioz
Și cam zaharisit la glavă,
Vrea chiar triumful grandioz.

Nobil metal nu e oțelul,
Dar scump destul, destul de greu...

Ca rol^[lxxxi] fu mare mititelul!
Hai, gogomani, la jubileu!

DUEL...

Fabulă

Naivul plug odată (probabil, ofensat)
La un duel de moarte pe tun l-a provocat.
Dar adversarul țănoș răcni cavaleriește:
“Mișelule,-n genuche!” Și-n frunte l-a
scuipat...
Și, pe teren, naivul a fost silit firește
Mult umilite scuze să ceară de la tun.

Morală

Doamne! ferește
Pe moșicul prost de boier nebun!

TEMELIA

Fabulă

Atâta muncă fără preget! Încet-încet, de-atâția ani,
De jos, din temelia stâncii, cazmaua smulge bolovani,
Și macaraua suie-n multe, și dalta-n feluri îi cioplește,
La rând ciocanul îi așează, frumos mistria-i rostuiește;
Și - lucru vrednic de mirare din răsărit până-n apus! –
Un grandioz castel, dasupra, spre nori se-nalță și tot crește;
Pe cât jos se scobește stânca, pe-atât se-mpodobește sus...
...Mai trebuie frontonul splendid, alegoria triumfală,
Și-i opera desăvârșită - e gat-a unui secol fală!...
Un ultim bloc enorm, acum, trosnind, e smuls din groap-adâncă
Și ridicat din greu pe scripet... Dar blocul ultim nu-i sus încă,
Și, din afund, din măruntaie, răcnește stânca:
«Nu mai pot!
Proptele iute! merg de râpă! mă surp cu falavă cu tot!»

Morala

Ades, visând prea vesel, ai deșteptare tristă...
“Să nu te rezemi, doamne, decât pe ce rezistă!”

BIETUL ION

Fabulă

A tot răbdat Ion, răbdat,
Până când foc s-a supărat,
— Că prea-și bătea joc toți de el,
Ba că-i nerod, ba că mișel,
Și câte alte, fel de fel! -
A scos un par din gard, și... feri!
De-or hi mojici, de-or hi boieri;
Că a pornit ca un netot,
Și dă-i la cap! și strică tot!
O zi întreagă a zbierat
Și valvârtej a alergat,
Pe toți în spaime i-a băgat...
Când, tocma seara-ntr-un târziu.
Hop! iaca dete de zapciu,
Și aoleu! și vai! și chiu
Că ți l-a-ntins zapciul jos,
L-a legănat foarte frumos
Și-l adormi întors pe dos...
S-a scărpinat a doua zi
Bietul Ion când se trezi;
Se duse drept acasă — și,

Morala

De necazul satului,
Rupse furca patului.

TALMUD...

Fabulă

“Tu, Șmul, ești leneș - zice Ștrul -
Tu nu vrei să lucrezi destul,
Și d-aia nu câștigi nimică!
Tu de vrun an tot migălești
O iconiță mititică:
O tot sucești ș-o învârtești,
Și văd că n-o mai isprăvești...
Eu într-o var-am isprăvit
O mănăstire și un schit,
Cu învelit și cu vopsit!”
Iar Șmul răspunde trist: - “Hei! știu...
Dar... tu - tu ești tinichigiu,
Și eu - eu sunt giuvaergiu...”

Morala

Una-i Ștrul
Și alta Șmul.

MIC ȘI MARE

Trece un prăpăd pe lume... Dinspre larg de ocean,
Cu ce neagră turbă vine, vine vajnic uragan!
E o spaimă-n toată firea... Păsări albe fug, s-ascund;
Pinii seculari se-ndoaie; pești, jivinii merg la fund.
Urlă ape biciuite, dau nebune către mal;
Calcă unul peste altul și se-nghite val pe val.
Geme farul... Un grăunte de nisip, nepăsător,
Râde de urgia oarbă și de groaza tuturilor:
"Râzi? Nu vezi?" l-întreabă farul. "Ba văd bine, zice el;
Ș-apoi, dacă vine - vină!... Sunt atât de mărunțel!
Rădăcini eu n-am, să-mi pese! nu mă simt de loc legat –
Ori în adâncimea mării, ori la soare pe uscat –
Să mă spulbere de-aicea, eu tot eu am să rămân:
Mie, unuia, oriunde, singur cerul mi-e stăpân!"

MÂNGÂIERE

Fabulă

O babă chioară-așază tingirea cu păsat
Pe-o pirostrie șchioapă... Hiertura-n foc a
dat...
Și scuipă biata babă, și blestemă, se-nchină:
“Spurcatu!... Necuratu...” (El singur e de
vină!)

Morala

Spre mângâiere-adeșeori
Ne trebuiesc... instigatori.

BOUL ȘI VIȚELUL

Un bou, ca toți boii puțin la simțire,
În zilele noastre de soart-ajutat...
Învăță la școală cartea de citire
Și ajunsse boul un bou învățat.

Mare lucru-n lume e și-nvățătura!
Ține loc de multe, chiar și de talent...
Printr-o bună școală, rafinezi natura:
Din vițel poți scoate un bou eminent.

Nu încape vorbă, între animale,
Un așa specimen greu să mai găsești..
Să citească zilnic feluri de jurnale,
Rumegând atâtea știri politicești.

Astfel, eminentul, în curent cu toate,
Iată, pe nepotu-i tânăr l-a-ntâlnit:
“Unchiule, cum mergem?” – “Excelent,
nepoate!
A mai grea problemă s-a și rezolvit.”

“Unchiule, iar glume!” – “Ba de loc, băiete!
Sunt de-acord cu toții, foarte sigur știu...
Să m-ascuți pe mine, eu citesc gazete;
Tu nu știi nimica, ești un ageamiu.

Mă-ndoiam eu însumi; m-am convins, în fine,
C-am scăpat de-acuma de orice nevoi:
Ni sunt deopotrivă voitori de bine
Și au multă milă cei mai mari de noi.

N-au pierit zadarnic, astă-primăvară,
Dintre noi atâția ca la zalhană!
Drepturile noastre sfinte triumfară:
O s-avem islazuri, dacă ni le-or da...”

A rămas vițelul, ca un gură-cască,

Fericit că-n fine sacra speț-a lui
O avea de-acuma din belșug să pască
Ș-o purta mai lesne greul jugului.

SAVANT

Toate cărțile din lume, de când lumea, câte-au
fost,
Minunatul meu prietin le cunoaște pe de rost;
Tot ce mintea omenească până astăzi a știut,
În savantu-i cap de dascăl, s-a-ndesat și... a-
ncăput;
Bibliotecă vestită! așa plină, că-n zadar
Am dori să mai încapă și un bibliotecar.

LITANIE

Pentru sfârșitul lumii

Trageți clopotele!
Trageți clopotele!
Faceți zi și noapte rugăciuni!
Scoateți moaște și icoane
făcătoare de minuni!

Trageți clopotele!
E sfârșitul lumii!
Ceasul judecății a sunat.
Sfintele așezăminte
din adânc s-au clătinat.

Trageți clopotele!
Stă gheena gata...
Iadul toate căngile și-a-ntins:
Clocotește smoala neagră
pe jăraticul încins.

Trageți clopotele!
Ardeți ceară și tămâie,
Ridicați la cer litanii!
Toți cu frunțile-n țărână,
bateți sute de metanii!

Trageți clopotele!
Suflă duhul diavolului,
molipsind pe mari și mici:

Antichrist^[lxxxii] străbate lumea
cu oștiri deeretici.

Trageți clopotele!
Ocoliți-l
Și huliți-l!
Toți cu groază și din toată inima
Îmbălați-l,
Blestemați-l,

Să fie anaftema!
Și scrâșniți și-n piept vă bateți
pravoslavnici mici și mari!

Trageți clopotele!
Trageți clopotele, clopotari!
Maica Domnului Slăvita
Ce-a născut pe Nefăcut,
Apără-ne!
Apără-ne!
Apără-ne de ispita
Fiului lui Belzebut^[lxxxiii].

SEMNULE

Din toate câte sunt pe lume,
Nu-i una fără semn anume:

După miros cunoști o floare;
Cunoști un fruct după savoare;
Un geniu după o gândire,
Și steaua după o sclipire;
Pe-un om de duh, pe cum privește
Și pe neghiob pe cât vorbește;
Cunoști o pasăre pe glas;
Căpoiul de vânat pe nas;
Un câine ori un om turbat
Pe bale și lătrat;
Cunoști o fiară
După gheară;
După un fluier pe mierioli;
După mai multe... pe ciocoi.

DE CE?

Scherzo ^[lxxxiv]

De ce, când o furtună
S-abate pe pământ
Cu furie nebună...
Cânt?

De ce, când luna plină
Revarsă peste crâng
Divina ei lumină...
Plâng?

De ce, când treci semeață
Și nu-mi zici un cuvânt,
Nici nu-mi privești în față.
Cânt?

De ce, când brațe goale
La piept cu dor mă strâng.
În de matase poale
Plâng?

De ce? Că știu: părere
E tot pân' la mormânt!
Plăcere - plâng... Durere..
Cânt.

[i] Muritorii (lat.)

[ii] Lanțuri (lat.)

[iii] Disprețuiești (barbarism din fr.: mepriser)

[iv] În original: ”june la lume”.

[v] Istoricul și academicianul V.A.Urechia.

[vi] Parole d’honneur (fr.) – pe cuvânt de onoare.

[vii] Mai sus (lat.)

[viii] Crinoline de metal pentru umflarea rochiei, sau numai pernițe.

[ix] Crinolină

[x] Rime la treapta barocului “bogate” căutate cu lumânarea. Ele sunt subliniate prin caracterele cursive.

[xi] Expresia: *a băga mesa* (pe cineva), a-i face cuiva un pocinog

[xii] În 14 versuri, 32 de noțiuni simboliste, dintre cari 9 pur vizuale, iar 23 propriu-zis coloriste și dintre acestea 21 simple și 2 compuse (nota poetului).

[xiii] Indignarea dă naștere (poeziei). (*Facit indignatio versum*, la Juvenal)

[xiv] Lumii întregi și Orașului (Roma) (lat.), adică spre știrea tuturor

[xv] Încă un urcioraș, repetiție: /Dar nu de (bere) Bragadiru!/ ... Luther!!... eu sunt protestant (germ.).

[xvi] Veninul e în coadă (lat.); figurativ: răutatea e exprimată la urmă, în poanta finală

[xvii] Cântec bisericesc de laudă (lat.).

[xviii] Din ciclul pastişelor de şcoală macedonskiană, în care se practica, după simbolismul francez Rene Ghil, iniţiatorul poeziei „instrumentaliste”, așa-zisele „armonii imitative”.

[xix] Am fost om! (lat.).

[xx] Venera Vulgară.

[xxi] Iniţiat la metodele ei.

[xxii] Macedonski era poreclit în *Moftul român* şi de ceilalţi adversari literari: *Macabronsky*, pentru caracterul uneori macabru al inspiraţiilor sale. De altfel, această bucată este semnată *Macabronskz*.

[xxiii] Una din „armoniile imitative” ale lui Macedonski, adept al simbolismului francez zis „instrumentalist”.

[xxiv] Cincinat Pavelescu, unul din principalii colaboratori ai *Literatorului*.

[xxv] Mircea C. Demetriad, alt fruntaş al aceleiaşi reviste.

[xxvi] Şi lebăda, se zice, la moarte glăsuieşte / Mirare deci nu fie că Iacob chiar vorbeşte (n.a)

[xxvii] Vezi *Opere complete* de Jak Negruzzi, în pod la librăria Socec (n.a)

[xxviii] Totul până aici / Totul s-a dus (germ.)

[xxix] (Scriş) sub imperiul mâniei (lat.)

[xxx] N-am habar (fr.)

[xxxi] Adio pentru totdeauna (lat.)

[xxxii] Sărăcie, sărăcie, tu eşti stricăciunea... (fr.).

[xxxiii] Ameţit de băutură, cherchelit; zăpăcit, năuc.

[xxxiv] Voievodul *șiganilor*, operetă.

[xxxv] Titu Maiorescu, atunci ministru al instrucțiunii publice și al cultelor.

[xxxvi] Și, sperăm, cel din urmă (n.a)

[xxxvii] Revista *Foi volante*, de acum 16 (ani) (germ.).

[xxxviii] Câte un mărunțel, ca să se arate mare / A încercat să se suie / Pe o schelă / Ah! de ce n-a știut / Că la înălțime ești și mai mic. (germ.).

[xxxix] De calitate proastă

[xl] Varietate de vin tămâios, *muscat*.

[xli] Traducere exactă: lumea cu mofturile ei (fr.)

[xlii] Cuvânt de ocară (fr.)

[xliii] Nerușinare, pe cuvânt (fr.)

[xliv] Mare violonist ceh

[xlv] Foarte sus, pizzicato.

[xlvi] Pianistă română precocă

[xlvii] Politician liberal

[xlviii] Din

[xlix] Nimic nu mai merge! (ital.)

[l] Să părăsim orice speranță (ital.)

[li] Limba frumoasă (ital.)

[lii] Diction francez: a-și face armă din orice

- [liii] Celebru prestidigitator italian.
- [liv] Invocație a băutorilor: (mă jur) pe Baccus!
- [lv] Suficient (ital.)
- [lvi] E vorba de Dim. A. Sturdza (1833-1914), politician liberal și secretar al Academiei Române.
- [lvii] Drace! (fr.)
- [lviii] Maniacă iubire de străini! (ngr.)
- [lix] Dar, desigur (fr.)
- [lx] Tâmpenie curată (fr.)
- [lxi] Cine știe? (ital.)
- [lxii] Târța-pârța.
- [lxiii] Unealtă metalică de scris pe tăblița de ceară.
- [lxiv] Nemuritoarele fosile ale vechii Academii
- [lxv] Pricepere (ngr.)
- [lxvi] Mod, manieră (ngr.)
- [lxvii] Scarlat I. Ghica, director al Teatrului Național
- [lxviii] Om norocos (fr.)
- [lxix] Ștefan Sihleanu, naturalist, poreclit Patan.
- [lxx] Pe onoarea mea! e uimitor! (fr.)
- [lxxi] Ramolit (fr.)
- [lxxii] Spre marea slavă a lui Dumnezeu (lat.)

[\[lxxiii\]](#)
Și totuși se mișcă (ital.), cuvinte atribuite lui Galileo Galilei.

[\[lxxiv\]](#)
Nu vreau! (fr.)

[\[lxxv\]](#)
Și celelalte. (gr.)

[\[lxxvi\]](#)
Lupta pentru existență (engl.)

[\[lxxvii\]](#)
Proștilor, smintiților (lat.)

[\[lxxviii\]](#)
Învechite, emodate.

[\[lxxix\]](#)
Ghiveci, amestec, talmeș-balmeș (span.)

[\[lxxx\]](#)
Pompă, cortegiu (turc.)

[\[lxxxi\]](#)
Carol I, regele jubilat în 1906 de politicienii conservatori, după patruzeci de ani de domnie.

[\[lxxxii\]](#)
Take Ionescu, politician burghez (1858-1922)

[\[lxxxiii\]](#)
Poreclă a aceluiași.

[\[lxxxiv\]](#)
Glumă (ital.)

Table of Contents

VERSURI	1
Caseta tehnică	3
SONET	4
ȘARLA ȘI CIOBANII	5
UNUI POETASTRU	7
UNUI AMIC ÎNECAT ÎN DATORII	8
SONET	9
ELEGIE	10
VERSURI	11
JALBA HOȚILOR DIN ÎNCHISORI	14
SONET	16
MANDATUL	17
IARNA	19
COCHETĂRIE	20
EPIGRAMĂ	21
DOI ACADEMICI	22
PAROL DONER	23
UNEI COPILE	24
NEA ISTRATE	25
UNEI COPILE	28
NEA ISTRATE	29
MAGNUM MOPHTOLOGICUM	30
ION PROSTUL	32
ERATO, SCAPĂ-MĂ!	34
PE OCEANUL VREMII	35
SUVERAN ȘI CURTEZAN	36
CAMELEON-FEMEIE	37

MOARTĂ!...	38
CRITICILOR MEI	41
AMIAZA MAURA	42
MOARTEA PROTESTANTULUI	44
EROS	46
DA... NEBUN!	47
DISCREȚIE	49
THALASA	50
GLIC	51
FINIS	52
TRIOLETE SIMBOLISTE	53
DIN CARNETUL UNUI POET SIMBOLIST	54
FILOZOFUL BLAGOMIREA	55
DECLARAȚIE SIMBOLISTĂ	56
RUGA SPIRITISTULUI	57
PRIMĂVARA	59
SONET BRUTAL	61
BALADĂ	62
O ȘEDINȚĂ LA «JUNIMEA» ÎN AJUNUL ANULUI NOU	64
AB IRATO	67
PREA SĂRAC	68
SFÂNT-ION	71
CAZU-CUZA	76
PETIȚIE CĂTRE GUVERN	82
AMICULUI MEU GION	84
MARE FARSOR, MARI GOGOMANI	89
DUEL...	91
TEMELIA	92
BIETUL ION	93

TALMUD...	94
MIC ȘI MARE	95
MÂNGÂIERE	96
BOUL ȘI VIȚELUL	97
SAVANT	99
LITANIE	100
SEMNUL	102
DE CE?	103